

Nr. 23.

Warszawa

29 maja / 10 czerwca 1868 r.

Wychodzi w każdą środę.

Redakcja przy ulicy Nowy Świat Nr. 28.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Wojna dziennikarska między Francją i Prusami na polu traktatu pragskiego i na linji Menu, przybiera drażniący charakter. Strony walczące zarzucają sobie wzajemnie ton wyzywający, szowinizm, stawią namiętnie rzeczywiste *casus belli*, przewidują starcie, a nawet go żądają. *Pays* mówi o tém wyraźnie; a grożąc Prusom, wylicza obozy francuskie, osobliwie wielkich rozmiarów obóz strasburski. *Siècle* wskazuje na usposobienie południowych Niemiec, oburza się, że pod pozorem jedności niemieckiéj, któréj Francja pragnie, Prusy przeprowadzają swoją potęgę militarną, któréj ani Francja, ani Niemcy chcieć nie mogą. Jednocześnie przypadła choroba Rouher'a i Bismark'a, pobyt księcia Napoleona w Wiedniu, o kilka dni przedłużony, pogłoski o odwołaniu posłów i t. p. dają powód do rozmaitych domysłów. Pomimo to, w Berlinie w sferach rządowych panuje spokojność (szczera czy pozorna?) co do misji politycznéj księcia Napoleona: utrzymują że misja ta niepowiedzie się dla tego, że Austrja właśnie najwięcéj potrzebuje pokoju.

W Paryżu w téj chwili, pomimo ton niektórych dzienników, dmuchają na pokój w interesie bliskiéj pożyczki, któréj projekt przez komisję specjalną złożony został Izbie prawodawczéj z uwagami Rady Stanu. Wbrew rozmaitym przypuszczeniom, cyfra pierwotna pożyczki została utrzymana, mianowicie 440 milj., a z dodaniem kosztów i opłaty pierwszych 4-ch kuponów (22/m.) = 462/m. fr. Okoliczność ta — bliskiéj i określonéj pożyczki, dobrze usposabia giełdę, skutkiem czego renta podniosła się do 70,80; ale bank nie przestaje wykazywać rezerwę kapitałów i brak ducha przedsiębierczości: fundusz jego metaliczny powiększył się jeszcze o 20/m., doszedł do 1.197/m. i przewyższył cyfrę biletów obiegowych. Od początku istnienia banku, podobne zjawisko zdarza się po raz drugi.

W Anglji obfitość kapitałów i znaczny przypływ złota, ani też nizki skup na 2%, nie są w stanie obudzić zaufania. To też skierowanie do konsolów, zawsze uważanych za najpewniejszą lokację, oddziaływa na podniesienie ich kursu (95¼).

We Włoszech uchwalają podatki: razem z podatkiem od mlewa przyjęto opłatę od kuponów renty; na porządku dziennym jest podatek od dochodu gruntowego. Ale budżet bieżący z tych uchwał nie skorzysta, musi więc być zrównoważony za pomocą pożyczki. Już w roku zeszłym Rotschild proponował proste wypuszczenie renty, a jednoczesne wniesienie do budżetu dochodu z operacji odmorzenia dóbr kościelnych; może i do tego przyjdzie. Postępowanie parlamentu, zgodne z potrzebami kraju, zaczyna być należycie oceniane; zaufanie powoli wraca - dowodem tego jest obniżenie miennego na złoto (9%).

W Wiedniu dobre wrażenie zrobiły prawa modyfikujące układy z Rzymem i przemówienie cesarskie do przedstawicieli przemysłu, że niezboczy z drogi postępowéj przez Beust'a wytkniętéj. Zresztą co do planów finansowych ustala się opinja, że równowaga budżetowa przywróconą zostanie drogą ogólnéj reformy podatkowéj, a proponowany podatek od renty długu publicznego będzie tylko czasowy (może na rok), że zresztą nie przejdzie 20%. Ujednostajnienie długu za pomocą konwersji jest zawsze na porządku dziennym.

Sułtan, przy otwarciu Rady Stanu, wystąpił z mową dość radykalną. Zaznacza niekorzystny wpływ pewnych postanowień koranu na dobro publiczne,—co naprowadza na myśl zastąpienia go kodexem cywilnym. Potrzeba sekularyzacji państwa zdaje się być zrozumianą; a stan finansów tureckich poprowadzi niewątpliwie do wywłaszczenia hojnie uposażonego duchowieństwa muzułmańskiego.

W kursach papierów naszych objawił się zwrot korzystny; podniosły się mianowicie: obligi skarbowe o 3½% (78), listy likwidacyjne o 1⅓% (66), akcje dróg żelaznych od ½ do 1½%; obligacje dr. ż. terespolskiéj o 2½% (89).

KURSA GIEŁDY,

w tygodniu 1—6 czerwca 1868 r.

	Stopa %	RÓWNIA (pari)	CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU: Poniedz. 1 czerw. święto	Wtorek 2	Środa 3	Czwar. 4	Piątek 5	Sobota 6	Stosunek do równi na 100
			R	u	b	l	e		
1. Papiery publiczne.									
a) Rządowe.									
Polskie. Obligi Skarbowe (r. 100. 150. 500)	4	100	.	75,50	.	.	77,67	78	78
Polskie. Obligacje cząstk. (zł. 500) z kup.	4	75	.	.	.	.	102	.	136
Polskie. Cert. ban. na obl. cz. *A* (z. 300) z kup	5	45	.	.	.	.	51	.	$113\frac{1}{3}$
Polskie. „ „ „ *B* (z. 200)	0	30	.	.	.	.	27	.	90
	5	30	.	.	.	.	32,67	.	$108\frac{9}{10}$
Polskie. Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy)	0	100	.	.	.	.	*58	.	*58
Listy likwid. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100	.	64,83	65,25	65,50	65,83	66	66
kupon	.	.	.	.	.	.	.	$0,06\frac{2}{3}$	.
Ruskie. 5-ta pożyczka (500)	5	100	.	.	.	.	79	.	79
Ruskie. Pożyczka premjowa z 1864 r.	5	100	.	130	130,50	131	131,25	131,50	$131\frac{1}{2}$
Ruskie. „ „ z 1866 r.	5	.	.	127,50	128	128,33	128,75	128,75	$128\frac{3}{4}$
Ruskie. Metaliki (300) lutowe	4	100	.	100	.	100	100	100	100
Ruskie. Metaliki (300) sierpniowe	4	100	.	100,17	.	100,17	100,17	100,25	$100\frac{1}{4}$
Ruskie. Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)	5	100	.	82,50	.	.	.	82	82
b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie. Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000)	4	100	.	83,25	83,20	83,17	83,17	83	83
„ „ „ ser. 2	4	100	.	75,50	75,50	75,40	75,50	75,50	$75\frac{1}{2}$
kupon	.	.	.	.	.	.	.	$1,82\frac{2}{9}$	.
Polskie. Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	.	65,33	.	65,25	.	66	110
„ „ W-B. (100. 150)	4	100	.	57,83	57,83	58,17	58,33	58,50	$58\frac{1}{2}$
„ „ Teresp. (100)	5	100	.	87,50	87,50	87,50	88	88	88
Obligacje „ „	5	100	.	86,50	87,50	88	89	89	89
Akcje „ Łodzk. (100)	5	100	.	80	.	.	80	.	80
Rus. Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	.	.	.	.	117	.	$93\frac{3}{8}$
Rus. Obligacje „ „	$1\frac{1}{2}$	100	.	.	.	.	.	.	.
2. Wexle.									
Berlin (Tal. 100) 2 mies.	.	92,857	.	$107,02\frac{1}{2}$	107,10	107,10	107,10	107,25	$115\frac{3}{8}$
Gdańsk (100) „	.	92,857	.	106,95	106,95	.	$106,87\frac{1}{2}$	.	115
Hamburg (M. B. 300) „	.	140,855	.	.	.	.	*162,75	.	$*115\frac{1}{2}$
Londyn (Ł. 1) 3 „	.	6,304	.	.	.	.	.	*7,34	$*116\frac{2}{5}$
Paryż (Fran. 300) 2 „	.	75,214	.	.	.	87,30	.	.	116
Wiedeń (Gul. 150) „	.	92,857	.	93,60	.	.	93,60	.	$100\frac{4}{5}$
Petersburg (Rub. 100) 1 „	.	100	.	.	99,17	99	.	.	99
3. Monety.									
Półimperjał	.	5,15	.	.	.	.	5,95	.	$115\frac{1}{2}$
Napoleondor	.	5	.	.	.	.	5,90	.	118
Dukat holenderski	.	3	.	.	.	.	$3,42\frac{1}{2}$	.	$114\frac{1}{6}$
Rubel srebrny	.	1	.	.	.	.	.	.	.
Talar pruski	.	0,92.857	.	.	.	.	$1,07\frac{1}{2}$	.	$115\frac{7}{9}$
Gulden austrjacki (papierowy)	.	0,62.906	.	.	.	.	$0,64\frac{1}{2}$	.	$102\frac{1}{2}$

STOPA SKUPU:	Warszawa.	Londyn.	Paryż.	Wiedeń.	Berlin.	Frankfurt.	Amsterd.
bankowa:	6%	2	$2\frac{1}{2}$	4	4	$2\frac{1}{2}$	3
giełdowa:	—	1 ($1\frac{1}{2}$)	$1\frac{3}{4}$ ($2\frac{1}{4}$)	4	$2\frac{3}{4}$	$1\frac{3}{4}$ (2)	3

CENY TARGOWE W MIASTACH KRÓL. POLS.,

za m. maj 1867.

(w rublach).

		Średnie ceny w miastach gubernij										W ogóle oprócz Warszawy	W Warszawie
		Warszawskiéj	Kaliskiéj	Petrokowskiéj	Radomskiej	Kieleckiéj	Lubelskiéj	Siedleckiéj	Płockiéj	Łomżyńskiéj	Suwałkskiéj		
Robotnik pieszy		0,47 1/4	0,37	0,47	0,37 1/2	0,33	0,37	0,37	0,44 1/2	0,41	0,30	0,39	0,48
Robotnik 1-konny		1,32 1/4	1,26	1,19	1,01	1,06	1,05	0,45 1/2	1,36	1,12	1,27	1,11	1,78
Robotnik 2-konny		2,27 1/2	2,18 1/3	2,05 1/2	1,72	1,81	1,44	1,05 1/2	2,38 1/2	1,83	1,72	1,84 3/4	2,97
Koń mierny		57,50	56,70	67,00	54,38	57,66	39,98	47,93 1/4	63,27	49,21	38,50	52,61 3/4	28,00
Wół "		38,16 2/3	31,52 1/2	40,62	36,89 1/2	34,22	33,56	35,34 1/2	34,99 3/4	37,86	30,00	35,32	56,02 1/2
Owca zwycz. lub skop		3,65	3,17 1/3	2,99	2,88	3,25	2,24	2,57 3/4	3,40 3/4	3,18	2,50	2,98 1/3	.
Wieprz		27,28 4/7	27,74	29,50	30,49 1/2	30,06	35,22	29,89 1/2	28,97 1/4	31,62 1/2	20,37 1/2	29,14 1/4	30,62 1/2
Zboże: Pszenica	czetw.	13,98	14,71 3/4	14,75	12,06	12,00	10,34	11,72	14,20	14,21	14,01 1/4	13,20	14,29 1/2
Zboże: Żyto	"	10,14 1/9	9,85	10,07	8,34 1/2	8,12	6,96	7,96 1/2	9,74	9,02 4/9	7,87 1/3	8,81	9,53
Zboże: Jęczmień	"	7,68 5/6	7,82	8,35	7,03	7,25	6,03	7,04	8,10 1/2	7,32 3/4	6,25	7,28 3/4	7,94 1/2
Zboże: Owies	"	6,14 3/9	5,94 1/2	6,03	4,93 1/2	5,35	4,02	5,24	5,97 1/2	5,47 1/9	4,37	5,35	5,86
Kartofle	"	3,23 4/9	2,66 1/2	3,15	2,69 1/2	2,36	2,08	2,84	2,94 3/4	2,52	2,64 1/2	2,70 3/4	8,99 1/2
Mąka pszenna celna	"	15,21 4/9	14,82 1/2	16,05 1/2	13,25 1/2	10,66	11,41	13,31 1/2	14,74 1/2	15,76	16,45	14,16 3/4	19,17
Mąka " zwyczajna	"	11,76 5/9	11,22	12,08	9,01 1/2	8,94	8,62	10,71	12,55	12,69 1/9	14,25	11,18 1/2	14,35 1/2
Mąka żytnia pytlowa	"	10,62 5/9	9,01	9,39 1/2	8,64 1/2	8,01	7,67	10,10 1/2	10,66 1/2	11,17 3/4	9,67 1/2	9,49 3/4	10,52
Mąka " razowa	"	10,31 9/10	8,28	5,92	7,61 1/2	6,83	6,51	8,26	9,27	9,41 4/5	8,21 1/4	8,06	7,43
Chleb pytlowy	funt	0,03 4/12	0,03 3/4	0,03 1/3	0,03	0,02	0,02	0,03 1/2	0,03	0,02 4/9	0,03 1/4	0,03	0,03 1/2
Chleb razowy	"	0,02 2/3	0,02	0,02	0,02 1/2	0,02	0,01 1/2	0,02 1/2	0,02 3/2	0,02	0,02 1/8	0,02 1/10	0,02 1/2
Mięso wołowe	"	0,07 1/11	0,06 1/7	0,07	0,05 1/2	0,05	0,06	0,05 3/4	0,06 1/2	0,06 1/4	0,06	0,06 1/10	0,11
Masło solone	"	0,23 6/7	0,22	0,27 1/2	0,24	0,22	0,21	0,24 1/2	0,21 3/4	0,23	0,24 1/2	0,23 1/2	0,04 3/4
Łój	pud	5,89 2/5	5,37 1/2	5,58	5,34 1/2	5,73	5,00	4,82 3/4	5,30 1/2	5,59 1/3	.	4,86 1/2	5,40
Wełna celna	"	22,00	29,00	24,82	28,96 1/2	30,00	22,33	22.00	20,83	.	19 00	21,89 1/2	33,00
Wódka 78°	wiadro	4,67 3/5	4,22 1/4	3,51	4,36 1/4	4,48	4,65	4,04 3/4	4,78 1/4	4,61 1/8	4,22 1/2	4,35 3/4	4.50 1/2
Drzewo opałowe twarde	sąż. kub.	6,86 9/11	6,71 1/3	6,87	3,65	4,33	4,25	5,18 3/4	6,82	5,85	7,85	5,84	12,00
Drzewo opałowe miękkie	"	6,02	5,00	6,35	2,99 1/2	3,55	3,72	4,75 1/2	5,84 1/4	4,57	5,65	4,84 1/2	10,00
Siano	pud	0,58 9/11	0,42	0,50 1/2	0,46	0,42	0,30	0,36	0,50 1/2	0,43 1/2	0,36 1/2	0,43 1/2	0,88 1/2
Słoma	"	0,34 4/11	0,27	0,36	0,30	0,33	0,20	0,24	0,28 1/2	0,28	0,22 1/2	0,28 1/2	0,40 1/2

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

	w d. 31 maja	w ciągu tygodnia przyb. (+) ub. (—)	w d. 6 czerwca
	r u b l i		
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Warsz.	1.767.325, 92	+ 59.031, 25 — 132.728, 15	1.693.629, 02
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Łodzi. .	279.596, 95½	+ 18.587, 43 — 19.136, 30	279.048, 08½
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Włocł.	182.359, 82½	+ 18.527, 55½ — 13.550, .	187.337, 38
1. Skup: Portfel „ zagranicznych	.	+ 29.296, 86 — 15.050, 64	14.246, 22
2. Zaliczenia na papiery publiczne . . .	764.984, .	+ 16.873, . — 39.973, .	741.884, .
3. „ na zast. towarów (a) wełny .	170.650, 08	+ 1, 16 — 9.811, 16	160.840, 08
3. „ na zast. towarów (b) in. tow.	328.460, 78	+ 13, 33 — 1.461, 15½	327.012, 95½
4. „ „ kosztowności	810.864, 36½	+ 961, 11 — 4.375, 67	807.449, 80½
5. Otwarte kredyta	4.731.801, 98	+ 524.262, 26 — 435.542, 66	4.820.621, 58
6. Kasa: Monety srebrne	2.614.964, 60¾	— 2.167, 35½	2.612.797, 25¼
6. Kasa: „ złote	43.924, 52½	.	43.924, 52½
6. Kasa: Bilety Banku Polskiego	932.435, .	+ 29.500, .	961.935, .
6. Kasa: „ Kred. Cesarstwa	1.452.207, .	— 161.497, .	1.290.710, .
Łącznie (6)	5.043.531, 13¼	— 134.164, 35½	4.909.366, 77¾

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

— James Rogers. A history of Agriculture and prices in England, from 1259 to 1793— Oxford 1866 (Historja rolnictwa i cen w Angl. i od 1259 do 1793 r.)

Poszukiwania Humboldt'a nad dobywaniem złota w Ameryce w wieku XVI i Tooke'a historja cen od r. 1793 do 1838, postawiły na porządku dziennym kwestję wytworu i spożycia drogich metali i będących z niemi w związku fluktuacij cen. Najwięcéj zajmowała się tym przedmiotem literatura angielska. Większa część poszukiwań ograniczyła się tylko na XVI i XIX stuleciach, a w ostatniém zwrócono uwagę głównie na dobywane w Kalifornji i Australji złoto [1] wywołaną niém podcenę pieniędzy w najnowszych czasach. Myśl zatém napisania kompletnéj historji cen w Anglji, opartéj na dokumentach, była bardzo pożądaną. Wykonanie téj myśli zawdzięczamy oxfordskiemu profesorowi Rogers'owi.

Dotąd ukazały się na widok publiczny dwa pierwsze tomy jego dzieła, obejmujące wieki XIII i XIV. Autor rozszerza zakreślone tytułem granice i daje czytelnikowi, obok kompletnych tabel cen, popartych objaśnieniami, wszechstronną historję ekonomicznego rozwoju Anglji, z wielką skrzętnością z oryginalnych archiwalnych źródeł, tak rządowych jak i prywatnych, zebraną.

Dzieło to sięga 1259 r., w którym piśmienne dokumenta z pewną regularnością w Anglji zbierać się zaczęły. Ciekawa to w rozwoju ekonomicznym Anglji epoka,—epoka trzech pierwszych Edwardów, w któréj poddaństwo zostało zniesione i prawa posiadaczy gruntów uszczuplone. Najważniejsza to chwila w życiu narodu; od niéj zaczyna się prawdziwy postęp ekonomiczny.

To też, kiedy w Anglji już w XIV wieku widzimy najwyraźniéj przejście z gospodarstwa naturalnego do pieniężnego, na kontynencie dochodzimy do tego zaledwie w końcu XVIII lub w początku XIX wieku. Ten zwrot ekonomiczny jest nicią przewodnią, z któréj autor wysnuwa cały proces ówczesnego wytworu, podziału i spożycia bogactw. Zamało tu miejsca do głębszego rozbioru tak ważnego dzieła; musimy się ograniczyć na wzmiance, że autor na zasadzie zebranych przez siebie faktów, dochodzi do pewnych rezultatów wprost przeciwnych tym, do jakich doszli dotychczasowi badacze wieków średnich, jak np. że ceny robocizny w wiekach średnich były daleko wyższe niż obecnie.

W drukarni Gazety Polskiéj.

Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.